
ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ І ТЕХНІКИ

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ НАУКИ ЯК НАУКОВА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

Владленова І. В.

Національний технічний університет «ХПІ», Харків

Ми живемо в світі, де домінують науки і технології. Наука стає все більш спеціалізованою, але якщо ми хочемо зрозуміти ті зміни, які ми спостерігаємо, ми повинні говорити зрозумілою, переконливою і зрозумілою мовою. Необхідно шукати нові шляхи, нові способи залучення людей до науки. Це може бути веб-сайт, неонові реклами, інтерактивна гра, віртуальні інтерактивні моделі і дисплеї, робочі моделі, виставки, знайомство з історією різних наук, біографією вчених, цікаві дискусії та бесіди, наукові події, які призначено для непрофесійної аудиторії. Популяризацією науки активно займаються планетарії, музеї, наукові центри, національні парки, соціальні науки. Популяризація науки в вишах – це також крок в поширенні інформації про самий вуз і корисна реклама навчальних послуг.

Достатньою успішно займається популяризацією науки спеціально створений для цього Науковий центр Коперника в Варшаві. Це культурна установа створена і фінансується за рахунок міста Варшави, Міністерства науки та вищої освіти. У науковому центрі знаходиться понад 450 інтерактивних експонатів, за допомогою яких відвідувачі самі проводять експерименти, також в Центрі є планетарій «Небо Коперника». Тут можна самостійно проводити експерименти, завдяки яким складні природні явища стають зрозумілими. Одночасно – це захоплююче проведення часу. Наукова популяризація – це інтерпретація наукової інформації (науки), призначеної для широкої аудиторії. Наукова популяризація через Інтернет – це можливість поширення інформації про зусилля, досягнення науки. Такі проекти можуть включати: електронні книги, електронні конференції, електронні газети, інтернет-журналістику, онлайн-семінари, семінари та наради, електронні форуми, журнали відкритого доступу, аудіовізуальні матеріали і т.д.

Сьогодні наука користується, зрозуміло, певною інституційною підтримкою. Наприклад, в сімнадцятому та вісімнадцятому століттях ця підтримка повинна була бути завойована. Це завоювання також можна віднести до успішної популяризації науки. Наука за часів Коперника протиставляє себе релігійним авторитетам і догматам, вона створює нову громадськість, для якої наука стає природним компонентом нашого життя, професійної діяльності, яка є результатом соціальної місії вчених, що націлена на підвищення комфорту нашого життя. Соціальне визнання місця і ролі науки безпосередньо залежить від політичних, ідеологічних та релігійних чинників. У демократичних суспільствах рівень фінансування науки вище, ніж в традиційних.

Необхідно відзначити, що в справі популяризації науки журналісти і вчені повинні працювати разом. На жаль, в Україні мало наукових журналістів, які б висвітлювали діяльність вчених, описували б події, що відбуваються в світі науки. Закони, за якими працює наукове співтовариство відрізняються від тих, що функціонують в соціальній публічній сфері. Тут свої особливості і вимоги. Не всі наукові дослідження мають яскраво виражений суспільний характер і епістемічну привабливість наукових досліджень. Наприклад, результати, які отримано в фундаментальній науці не завжди мають швидке практичне застосування. Деякі дослідження в точних природничих, математичних науках досить «абстрактні» та важко зрозумілі пересічному громадянину. Космологічні дослідження або вивчення планет Сонячної системи взагалі здаються занадто відірваними від життя простої людини. Але ж всі ті наукові пошуки та розвідки мають прагматичний соціальний ефект, тільки його треба зрозуміло розтлумачити. В цьому напрямку є робота для соціальних епістемологів. Соціальні епістемологи розглядають соціальний аспект як основу для формування знання, вони намагаються розібратися в тому, як слід шукати прагнення до знань, включаючи його соціальні (й інституційні) вимірювання. Тут на стику філософії науки, соціальної епістемології, соціології та журналістики можна проводити дослідження з популяризації наукового знання. Соціальні епістемологи проводять нормативні дослідження, не втрачаючи при цьому контролю над соціальним виміром знання. Отже, є вагомі причини розглянути можливість розширення сфери філософії науки з метою включення цих дисциплін, паралельно включаючи дискусії в гуманітарних і суспільних науках з приводу соціального виміру наукового знання і ролі науки в суспільстві.

Такі вчені, як Альберт Ейнштейн та Марія Кюрі усвідомлювали важливість наукової освіти, крім того, що вони були видатним вченими, вони також були суспільними діячами, які наочно розповідали про те, як досягнення фундаментальної науки можна використати для розуміння всесвіту та вирішення практичних завдань. Видатний французький астроном К. Фламмаріон заснував Французьке астрономічне товариство, яке при його житті нараховувало декілька сотень членів з усього світу. Товариство переслідувало виключно популяризаторську мету. Зараз в Україні як ніколи потрібно налагоджувати діалог між наукою та громадськістю. Це, в першу чергу, відволікає суспільство від ідеолого-пропагандистської інформації, яка розгалужує суспільство, роз'єднує людей за так званою ідеологічною ознакою. Наука стоїть вище ідеологій, політичних пристрастей, вона наднаціональна, наддержавна, вона для всіх. В сучасних умовах наука може стати об'єднуючою ланкою між різними верствами населення. Наука формує критичне мислення, вона вчить осмислювати та аналізувати інформацію, вона стимулює цікавість, інтерес до світу, вона розкриває творчі здібності. Українцям потрібна нова інтелектуальна еліта, яка раціональна мислить, має здоровий скептицизм, формує баланс між відкритістю до нових ідей до мето-

дологічних сумнівів. Нам потрібна наукова грамотність при вирішенні політичних та буденних проблем, яка в змозі змінити Україну на краще.

Література: 1. The Social Dimensions of Scientific Knowledge [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://plato.stanford.edu/entries/scientific-knowledge-social/>. 2. Peirce Charles S. Some Consequences of Four Incapacities / Charles S. Peirce // Journal of Speculative Philosophy, 2: 140–157; reprinted in C.S. Peirce, Selected Writings, Philip Wiener (ed.), New York: Dover Publications, 1958. – P. 39–72.

ОСОБЕННОСТИ УНИВЕРСИТЕТСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ИЗРАИЛЕ

Волошко Е. В.

Национальный технический университет «ХПИ», г. Харьков

В разных странах образовательная система разнится, имея свои особенности и специфику. Однако, общими целями образования были и продолжают являться развитие познавательной деятельности человека, формирование процессов ценностных ориентаций, осознание места и роли в обществе и, наконец, понятие направлений своей деятельности в жизни.

Про историю университета. Данная работа была написана на основе изучения одного из крупнейших университетов Израиля имени Давида Бен-Гуриона в Негеве, что в городе Беер-Шева. Это один из восьми университетов Израиля. Университет был основан в 1969 году с целью развития пустыни Негев, составляющей более 60% территории страны. Его создание было инспирировано первым израильским премьер-министром Давидом Бен-Гурионом. На тот момент были открыты всего три факультета, среди которых гуманитарный, инженерный и естественнонаучный. Познее, в 70-е годы в университете открываются медицинский факультет, компьютерный центр, Центр исследования пустыни и Центр наследия Бен-Гуриона. В эти же годы университет получил право от сонета высшего образования присваивать степень доктора философии. В 80х годах в развитии и деятельности университета появились первые финансовые трудности, однако, они благополучно разрешились, благодаря зарубежной помощи меценатов, которая поступает и по сей день. В 90-е годы университет имени Давида Бен-Гуриона подписал ряд договоров с ЮНЕСКО и многими исследовательскими учреждениями мира. В это же время на базе университета появляется Школа менеджмента и управления, и международная программа медицины, которая была внедрена совместно с Колумбийским университетом. Число учащихся на тот период в университете составляло уже более 10 тысяч.

Про достижения. В наши дни Университет имени Бен-Гуриона входит в 300 лучших университетов мира и является одним из крупнейших